

Il-Kappella ta' Santa Ċecilja

Din il-kappella, ġawrha ta' Ghawdex, tinsab sewwasew fi Sqaq il-Merkanti, illum maghruf bhala Trejjet il-Heliport, inti u hierg mill-heliport tkun fuq il-lemin tieghek. Jekk tasal bil-bahar, int u tiela mill-Imgarr tkun fuq ix-xellug tieghek, kważi faċċata ta' l-istabbiliment Gozo Heritage. Aktarx li ma tarahix ma' l-ewwel daqqa ta' ġhajj. Faċilment tista' taħsibha karma mdaqqa f'għalqa. Hdeġha jiddomina u għalhekk parzjalment inehħl l-attenzjoni minn fuqha t-torri ta' Santa Ċilja, mibni fl-1613. Din il-kamra m'hix għajr il-kappella – l-eqdem kappella li għadha wieqfa f' Ghawdex fl-istat originali tagħha.

Il-bidu tal-kappella

Santa Ċecilja hi qaddisa li qajla nafu dwarha. Il-kult lejha beda f'Ruma fis-seklu hamsa meta nbriet kappella f'ġieħha. Il-kult xtered bħal lehha ta' berqa l-aktar minhabba r-rakkont tat-tbatijiet kbar li minnhom għaddiet, rakkont imsejjaħ Il-Passjoni ta' Santa Ċecilja. F'dan ir-rakkont, li m'hux awtentiku, Santa Ċecilja hi eżaltata bhala l-eżempju perfett ta' mara nisranija. Haddnet il-verġinita' u mietet martri għal Kristu. Pertess li l-imsemmija passjoni tghid li kienet tghaddi hinha tkanta lil Alla f'qalbha, mis-seklu sittax 'il-quddiem saret il-patruna tal-mużiċisti.

Dwar il-bidu tal-kappella f'Ghawdex qajla nafu. Kienet l-unika dedikata lil din il-qaddisa li kienet wieqfa fil-gżira. Ma tissemmiex fil-Vista Apostolika ta' Pietru Dusina ta' l-1575. Wisq probabbli tant kienet fi stat medjokri li lanqas kellha xejn x'jindika li kienet kappella u għalhekk ebda viżitatur ma ndenja jagħmlilha zjara. Mhux l-ewwel darba li gara hekk.

L-ewwel darba li niltaqgħu magħha hi fil-Vista Pastoral ta' l-Isqof Baldassar Cagliares ta' l-1615. Il-kappella kienet reġgħet hadet forma minhabba l-interess ta' ċertu Paskal Muscat li kien joqgħod fl-inhawwi u li kien ukoll devot kbir ta' Santa Ċecilja. Kien qiegħed jieħu hsiebha kemm seta' fil-faqar tiegħu u kien ukoll qiegħed iħallas qassis

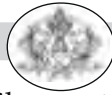
biex nhar il-festa, li taħbat fit-22 ta' Novembru, jagħmel quddiesa fil-kappella. (Cf. Arkivju Episkopali ta' Ghawdex (AEG) Visitatio Pastoralis (1615)40 r)

Kellha artal tal-ġebel u mal-ħajt kien hemm imdendel kurċifiss. Xejn aktar. Kellha wkoll bibien ta' l-injam iżda dawn kienu bla serratura u għalhekk kulhadd seta' jidħol fiha xhin ifettillu. Intwiriet ix-xewqa lill-benefattur tal-kappella halli jagħmel mill-aħjar li jista' biex jipprovdi xi haġa halli l-ewwlnett, isiru xi tiswijiet meħtieġa fil-istruttura; it-tieni, biex issir serratura halli l-bibien jinżammu magħluqa, u t-tielet biex jipprovdi l-affarijiet meħtieġa għaċ-ċelebrazzjoni tal-quddiesa. Sakemm jagħmel dan kollu, ma kellhiex terġa' ssir quddiesa fiha.

Titjeb il-qagħda tagħha

Fl-1613, Il-Kmandant ta' Artillerija tal-Kavallieri ta' San Ġwann, Bernardo Macedonja bena torri maħemb il-kappella. Minkejja li għaddew mijiet ta' snin, l-arma tiegħu għadha tiddomina sal-lum fuq il-bieb li jħares lejn Nofsinar. It-torri ssejjaħ ta' Santa Ċilja minhabba l-kappella, għax Ċilja m'hix għajr il-kelma propja bil-Malti għal Santa Ċecilja. Iktar 'il-quddiem minhabba dan it-torri sar possibli li jwasslu messagġi min-Nofsinar ta' Ghawdex sat-Tramuntana tal-gżira fi ftit minuti. Infatti minn fuq il-bejt ta' dan it-torri tidher tajjeb it-Tramuntana ta' Ven'dome fil-bajja tar-Ramla u t-Torri ta' Mgarr ix-Xini Minn Mgarr setgħu mbagħad jikkomunikaw ma' Kemmuna.

Kien aktarx il-bini ta' dan it-torri li ta haġja ġdida lill-kappella. Meta l-Isqof reġa' żarha fl-1630 (cf. AEF, VP(i630) 42) sabha fil-fatt f'qagħda tajba hafna. Minhabba l-interess kontinwu ta' Paskal Muscat, il-kappella żdidulha d-devoti u allura l-benefatturi. L-artal, li hu deskritt bhala antic hafna, kellu terħa hamra fuqu u kien hemm ukoll il-gandlieri u affarijiet oħra. Mill-istess vista nafu wkoll li quddiem il-kappella kien hemm zuntier

li fih kienu jindifnu xi devoti . Ġorġ Farrugia, il-prokuratur tal-knejjes tal-kampanja, kellu jahseb biex jixtri kurċifis u lumpier u jara li l-bieb ikun jingħalaq sew bis-serratura.

Sas-sena 1635, Paskal Muscat milli jidher miet. Minkejja li kien halla lill-kappella renta ta' sitt irbiegħi fis-sena biex tku iċċelebrata l-festa (cf.AEF. VP.(1635) 12v), miegħu mietet ukoll kull tama li l-kappella terġa' tiehu r-ruħ. Fl-1635, il-kappella nstabet fi stat hażin u baqgħet sejra dejjem lura. Meta l-Isqof żarha mill-ġdid fl-1644 tant sabha f'kundizzjoni mwiegħra li ma kellu xejn x'jagħmel għajr li jipprofanaha , jiġifieri li fiha ma setgħux isiru aktar ċerimonji reliġjużi.

Kappella Semplici

Minkejja li ilha numru daqstant kbir ta' snin li kienet ipprofanata, il-kappella għadha wieqfa. Il-binja tneħħli s-saqaf kemmxejn imżerżaq tagħha, għandha forma kubika mill-iktar semplici. Semplici wkoll, iżda proporżjonata hafna hi il-faċċata li għandha bieb rettangolari u baxx sormontat minn tieqa żgħira retangolari wkoll. Biex tidhol ġewwa wieħed irid jinzel tliet targiet.

L-intern tal-knisja, mis-seba' metri kwadri, hu mqassam f'erba' ndani bi tliet arkati li jispicċaw kemmxejn ippuntati u herġin minn mal-hajt. Il-faċċata u hajt iehor tagħha huma mibnija minn ġebel mungur, bħal tal-ħitan tas-sejjeħ u mqiegħed f'postu bit-tajn. Fuq il-hajt li jħares lejn il-bieb hemm tieqa rettangolari oħra biex jidhol kemmxejn dawl ġewwa. Il-kappella tixhed li kienet imtelligħa minn arkitett imħarġ. In-naħha ta' wara għandha

karma rettangolari mibnija iktar tard u li kienet naturalment isservi ta' sagristija. Hi eżempju perfett ta' semplicita' medjevali..

353 sena ta' abbandun

Għaddew 353 sena minn meta l-Isqof Mikiel Balaguer de Camarassa ipprovana l-kappella ta' Santa Ċeċilja . Iżda donnu li Santa Ċeċilja din il-kappella tridha tibqa' . Għax m'hix ċajta li wara tliet sekli u nofs ta' abbandun din il-kappella għadha wieqfa f'postha.

Tul dawn is-snin il-kappella ġieli ntuzat għal skopijiet oħra. Inżammu fiha l-ghodod tar-raba' tal-bdiewa ta' dawk l-inħawi, iddahħlu fiha l-bhejjem biex jiskennu mis-sħana tas-sajf , kien mahżun fiha kull xorta ta' għalf tal-bhejjem. .

Jista' jkun li tul dan iż-żmien ġieli ssewwiet. U min jaf kif din il-kappella spicċat f'idejn il-proprietarji tar-raba' li hemm imiss magħha. Xi snin ilu l-Kurja ta' Ghawdex kienet dbiet it-trattattivi mal-proprietarju biex jgħaddi din il-kappella lill-Knisja u ta' dan twiegħed rikompens mill-iktar xieraq . Iżda minkejja li min kien responsabbli għamillu l-ilma jiżfen biex jikkonċedi dan it-trasferiment baqa' ma sarx.

F'gurnal lokali tal-31 ta' Marzu 1994 ingħad li issa s-sid miet u l-kappella ta' Santa Ċeċilja għaddiet f'idejn il-werrieta . Aktarx li t-trasferiment tagħha lill-awtoritajiet li jistgħu jirriestawrawha sar oktar diffiċli u d-destin tagħha hu issa f'idejn il-maltemt u vibrazzjoni kreata mill-helikopter hu u jillandja Ghawdex.

Nota- Bil-kortesija ta' l-awtur , l-istoriku Mons Joseph Bezzina ġie stampat dan l-artiklu u t-tama tagħna hi li xi awtorita' għad tirrimedja biex din il-Kappella, Ġawra antika ta' Ghajnsielem, għad tiġi restawrata bħal ma ġew restawrati tant bini antik iehor.

L-Amministrazzjoni tal-Banda "San Ġuzepp"

